

"Kinderen hebben kennis gekregen van leren en begrijpen welke invloed zij zelf hebben op hun leren"

IMPULS ALS VLEGWIEL

Binnen de stichting SchOOL is (hoog) begaafdheid een speerpunt. Een viertal scholen in Lelystad, obs de Tjotter, obs de Sluis, obs de Boeier en obs de Albatros heeft de gelegenheid gekregen om te werken aan het onderwijs voor (hoog)begaafde kinderen. Op basis van uitgewerkte ideeën zijn de scholen met verschillende projecten aan de slag gegaan. Obs de Tjotter werkte met een rekenmethode Math, die de kinderen meer verantwoordelijkheid en inzicht geeft in eigen leren en ook de eventuele hiaten eerder blootlegt. Het werken met de taxonomie van Bloom bij het uitvoeren van een grote uitdagende opdracht leidde bij de obs de Sluis tot veel meer kennis en inzicht over het uitdagen van (hoog) begaafde kinderen. Obs de Boeier werkte met een groep (hoog)begaafde leerlingen waarbij veel aandacht was voor executieve functies en zelfkennis. Tenslotte heeft obs de Albatros het werken met 21st century skills (IPC) een mooie plek weten te geven binnen het onderwijs, waarbij (hoog)begaafde leerlingen een extra uitdaging krijgen.

In dit artikel komen de vier Impulsprojecten aan bod. Naast de inhoud van het project is er aandacht voor de effecten die het project heeft gehad binnen de school, zowel de pareltjes als de aandachtspunten. Conclusie is in elk geval dat op elke school een mooie beweging is gemaakt naar meer passend onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen!

Stichting SchOOL stimuleerde passend onderwijs voor (hoog) begaafden op meerdere van haar scholen door het faciliteren van een experiment in het schooljaar 2016 – 2017.

Scholen die met een innovatie op het gebied van passend onderwijs voor (hoog)begaafden aan de slag wilden in schooljaar 2016 – 2017, konden een financiële bijdrage en drie vouchers voor advies en begeleiding op maat van een expert ontvangen. De scholen dienden om daarvoor in aanmerking te komen schriftelijk een projectaanvraag in.

ANDERS EN NIEUW, MAAR EEN WEG DE TOEKOMST IN

"Een bewustwording van mogelijkheden"

Het werken met Math (Exova) heeft volgens Atteke van Aar van obs de Tjotter een enorme meerwaarde voor het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen. Dat kun je zien aan de mate waarin kinderen hun eigen verantwoordelijkheid weten op te pakken. Ze zijn zelfstandiger, gemotiveerder, gedragsmatig veel positiever; de kinderen functioneren beter. Door het programma leren ze om goed te plannen en kritisch te zijn op zichzelf. Dat heeft te maken met de werkwijze, omdat het niet alleen over rekenen gaat, maar ook over het werken zelf. Naast het maken van een eigen planning hebben zij eigen verantwoordelijkheid over hun werk en evalueren ze in evaluatiekringen. Het project is uitgezet in groep 4, waarbij alle leerlingen hebben gewerkt met Math. Dit is een online rekenmethodiek voor groep 1-8 gebaseerd op leerlijnen (<http://exova.nl/math/>). Hoogbegaafde leerlingen kunnen met deze methodiek op hun eigen niveau werken, stellen hun eigen leerdoelen en kiezen hun eigen middelen.

"Kinderen horen van andere kinderen hoe ze het aanpakken en gaan veel beter bij zichzelf nadenken 'hoe kan ik het zelf aanpakken?' Ze weten ook feilloos bij wie ze hulp kunnen vragen"

Het is de bedoeling dat de leerkrachten meer coachend bezig zijn. Daarin maken de leerkrachten een leerproces door. Voor leerkrachten is het anders en nieuw; ze moeten loslaten en vertrouwen hebben in de potentie van de leerlingen. Het is prachtig om te zien hoe dat beloond wordt. Het geheel staat nog in de kinderschoenen. De school wil er mee doorgaan met de kinderen in groep 5 en gaan dan verder kijken hoe dit in de school uitgebreid kan worden.

IETS NIEUWS WAARBIJ JE SCHRIKT VAN DE VRAAG

Obs de Sluis is met (hoog)begaafde leerlingen aan de slag gegaan met een vraag die uitdaagt tot leren, namelijk: “Welke mogelijkheden zie je en welke adviezen zou je geven aan basisschool de Sluis, om onderdeel te worden van een circulaire economie?”. Lastig was voor de kinderen om ‘out of the box’ te denken, eerst durfden ze niet zo goed, maar uiteindelijk lukte hen dat toch wel. Leerlingen gaven aan dat ze het leuk vonden om iets nieuws te leren waarbij je ‘schrikt van de vraag’.

“Dat je vastloopt is winst. Laat het maar even schuren!”

De rode draad bij het project was het werken met hogere orde denkragen (Taxonomie van Bloom) en het bewust worden van het ontwikkelen en ondersteunen van executieve vaardigheden bij de leerlingen. “We hebben de executieve functies mee-gepakt, niet zo grondig als we hadden gewild, maar het heeft nu al effect gehad”, geeft Desi Eerden aan (Ib’er). “We zijn ons er van bewust geworden dat het belangrijk is om de kinderen mee te nemen in wat zij nodig hebben en vooral wat ze in beweging zet. Vastlopen in een project of bij een vraag hoort daar ook bij. “Dat is winst, dat zijn wrijfmomenten waarbij het nodig is om doorzettingsvermogen te tonen.

Leerkrachten zijn geschoold en hebben kennis gemaakt met (hoog)begaafdheid en de kenmerken. Ze hebben er aan kunnen ruiken, maar eigenlijk is het een begin en willen we dit nieuwe schooljaar verder met scholing. Leerkrachten kunnen dan de stap gaan maken om ook in hun eigen groep aandacht te besteden aan uitdaging voor (hoog)begaafde leerlingen. Een volgende stap is dat in alle groepen het afvalproject gaat draaien en dat de school het werken met (hoog)begaafde leerlingen verder gaat inbedden in het beleid. De leerkracht die het project heeft begeleid is komend schooljaar gefaciliteerd om dit verder te begeleiden.

“De leerkracht vroeg zich soms af ‘gaat het wel goed’, omdat het niet goed ging. Maar het ging juist wel goed omdat het niet goed ging. De kinderen waren aan het leren.”

Absolute winst bij dit project is dat leerlingen zijn uitgedaagd en dat leerkrachten zijn geschoold. Bovendien heeft de school ontdekt dat alleen een extra methode inzetten voor deze groep kinderen, niet voldoende is. Daarnaast heeft het onderwerp en de betrokkenheid van leerlingen en ouders het team gemotiveerd om het project uit te breiden en het onderwijs aan deze groep kinderen te verbeteren.

“SAMEN GEVOEL”

“Toen we het afsloten met ouders zagen we dat het heel krachtig was. Een ‘samen gevoel’”

Ouders waren vooral heel tevreden over wat er in de groep (hoog)begaafde leerlingen gebeurde op obs de Boeier. “Maar ook mooi was dat die ene jongen die niet zo opviel in de klas en niet in the picture was, die jongen kwam tot leven in de groep en moest geremd worden anders ging hij door het plafond. De leerkracht zág de jongen daarna ook echt terwijl hij eerst onder de radar was”. Nathalie Spoelstra (ib’er) van obs de Boeier vertelt enthousiast over het Impulsproject. Doel van het project was dat leerlingen zichzelf leren kennen (aan de hand van de executieve functies) en snappen waar hun gedrag vandaan komt, of hoe ze in elkaar zitten. Dat ze weten dat ze mogen zijn wie ze zijn, zodat het plezier in leren weer terugkomt of behouden blijft. Dat geldt ook voor leerkrachten die door het project meer inzicht krijgen in de begeleiding van (hoog)begaafde leerlingen.

Acht weken lang zijn (hoog)begaafde kinderen uit groep 5 t/m 8 aan de slag gegaan en hebben gewerkt aan hun persoonlijke doelen met behulp van ‘out of the box’ opdrachten. Leerkrachten kwamen kijken bij die bijeenkomsten en al snel was er een positieve houding van leerkrachten in de richting van (hoog)begaafde leerlingen te zien. Eigenaarschap in de begeleiding van de leerlingen mag nog steeds verder groeien.

“Het klein beginnen in de coaching was een eyeopener”

Leerlingen hebben geleerd dat het oké is om anders te zijn. Vooral het werken in een groep met gelijkgestemden, heeft bijgedragen aan het sociale leren. Ouders geven aan dat hun kind nu het gevoel heeft dat hij zichzelf kan zijn. De winst van dit project wordt meegenomen naar het beleid en onderwijs voor volgend jaar. Werken met een aparte groep, contact met gelijkgestemden, inzet van hogere orde denkopdrachten (coaching) en laag in de organisatie betrokkenheid creëren, staan nu hoog op de agenda. Daarnaast is een eye-opener geweest dat ‘je klein moet beginnen’ in de coaching.

HIER MOETEN WE WAT MEE!

Obs de Albatros heeft het onderwijs van wereldoriëntatie verrijkt met IPC (International Primary Curriculum), waarbij ‘21st century skills’ het uitgangspunt zijn. Leerlingen leren nu vaardigheden zoals plannen, informatie zoeken, onderzoeken, presenteren en werken met ICT, aan de hand van concrete

brede opdrachten zoals 'op reis door de ruimte'. De coaches geven aan dat het veel meer oplevert dan kleine projectjes; het is integraal waardoor het steeds groter wordt.

"De startweek was één complete chaos. Leerkrachten dachten 'waar zijn we mee begonnen?' Na zes weken was het veel meer georganiseerd en wisten leerlingen hun weg te vinden"

Ieder kind gaat met de IPC opdrachten aan de slag, maar het werken met een brede opdracht biedt juist ook mogelijkheden om te differentiëren. (Hoog)begaafde leerlingen kunnen zich verder door ontwikkelen dan het algemene doel. Ze worden gestimuleerd en geprikkeld om hogere orde denkvragen te stellen. "Ze gaan hier op los", vertellen Mirna Roelofsen en Mouke Kuijpers (ib'er en talentcoach). "We hebben juist met deze kinderen gesprekken gevoerd en gekeken welke vaardigheden we kunnen ontwikkelen".

"Omdat ik hier mee bezig ben zie ik ook dat ik in mijn lessen anders les kan geven"

Kinderen vertellen thuis meer over wat er op school gebeurt en ouders geven aan dat hun kinderen met meer plezier 's middags naar school gaan. Ook het team is enthousiast over de werkwijze met IPC, hoewel de coaching andere vaardigheden van leerkrachten vergt. Leerkrachten zien dat het onderwijs hierdoor verandert en dat leerlingen meer vaardigheden ontwikkelen en zelfstandiger worden. Obs de Albatros wil het werken met IPC uitbreiden. Extra aandacht zal het samenwerken van leerlingen krijgen en het houden van gesprekjes met leerlingen. Het beleid voor onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen wordt verder uitgewerkt.

"Iedereen heeft zoiets van 'we moeten het onderwijs gaan veranderen', voor de toekomst. Hier moeten we iets mee!"

Over de auteur:

Esther de Boer is als adviseur verbonden aan KPC Groep en Echa-specialist. Zij begeleidt projecten ten aanzien van passend onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen en geeft trainingen voor leerkrachten. Samen met Mieke van Hecke (ib'er obs de Windroos) heeft zij projectleiders van de Impulsprojecten gecoacht.

Neem voor meer informatie contact op met Esther.

Bekijk de website van KPC Groep
voor meer over dit onderwerp

MEER INFORMATIE?

Esther
de
Boer

06-51192773

E.deboer@kpcgroep.nl